

Sextonde söndagen under året 2023 – Sankta Birgitta 650 år

Påven Franciskus talar ofta om *i nonni*. På svenska låter det inte lika kort och slagfärdigt: far- och morföräldrar. I en tid och miljö där det är de unga och snygga som står helt i centrum, får vi inte glömma och försumma de äldre. Därför har påven bestämt att vi idag skall föra fram de äldre i ljuset. Det passar bra när vi just idag får fira den heliga Birgitta som fick fira sin himmelska födelsedag för 650 år sedan. Det var främst på äldre dar som hon fick utföra sitt stora uppdrag att som änka bli Guds profetiska språkrör, som stred för kyrkans helighet, för fred i Europa och för allas omvändelse. Vi inser alla att dessa ting är lika aktuella idag som då. Också idag är det många äldre som får kämpa trons goda kamp i en omgivning, där de kristna trons ställning dessutom har försvagats. Hur många mor- och farföräldrar försöker inte hjälpa sina barnbarn på trons väg? Hur många äldre klostersistrar -och bröder kämpar inte med näbbar och klor för att deras kloster skall överleva? Hur många äldre bär inte upp sina församlingar genom sin bön, sin offervillighet och trofasta tjänst? Kyrkan – och vi alla – måste verkligen känna stor tacksamhet för alla de äldre som får förvalta Guds godhet och barmhärtighet och sprider den goda säden och evangeliets surdeg.

I många andra kulturer har man en naturlig och självklar vördnad för de äldre och deras vishet. De kan genom sin livsvisdom och erfarenhet förmedla oerhört mycket till den yngre generationen. Vi kan lära oss mycket av alla dem som kommer hit från andra länder och med stor ömhet och omtänksamhet tar hand om våra gamla medmänniskor på äldreboenden och vårdhem. Den heliga Birgitta kan påminna oss om att man också på äldre dar kan göra sin röst hörd och påminna omgivningen om Jesu budskap, om vad som är gott eller ont. Idag får vi be om Guds hjälp och nåd för våra äldre, så att de får den respekt, kärlek och omtanke som de så väl förtjänar, men ofta får gå miste om. Inte så sällan är det först när de ligger för döden som anhöriga dyker upp för att inte gå miste om arvet. Girigheten leder ibland till uppslitande arvstvister innan liket ens har kommit i jorden.

Den heliga Birgitta kan bli till inspiration och hjälp för vårt samhälle, som ibland tenderar att fastna i en överdriven ungdomskult. En del äldre faller till och med själva för frestelsen att bli ett slags eviga tonåringar. Paulus tecknar i första Timoteusbrevet en vacker bild av änkans kallelse. Änkan har en speciell värdighet och uppgift att göra det goda och sprida Kristi väldoft omkring sig. I Birgittas liv ser vi hur hon just som änka hittade möjligheten att förverkliga sin profetiska kallelse för kyrkans bästa. I den helige Andes kraft manade hon kungar, påvar och biskopar till omvändelse. Helt orädd som hon var skrädde hon inte orden, när hon tillrättavisade de mäktiga och rika. Och det märkliga var att man ofta lyssnade och tog till sig hennes budskap. Även den som blev överöst med de grövsta tillmälen

hade inte så sällan respekt och vördnad för denna frispråkiga änka, eftersom man insåg att hon var Kristi budbärare med ett heligt uppdrag att mana alla till bot och bättring. Det är den stora skillnaden gentemot vår samtid, där man är så lättkränkt och inte tål att kritiseras – allra minst av en religiös änka.

Jesus själv tvekar inte att använda ve-ropen över dem som går emot Guds bud, mot dem som övar våld och orättvisa. Också i vår tid behövs dessa profetiska ve-rop gentemot förtryckare och girigbukar som skor sig på de fattigas och utsattas bekostnad. Skillnaden idag är att man har svårt att ta till sig dessa ve-rop och uppmaningar till omvändelse. Det är bara de andra som behöver omvändelse. Själv blir vi bara förnärmade om man gör minsta antydning att vi måste ändra på vårt liv och avstå det allra minsta av vårt överflöd och ge avkall på vår strävan efter njutning och egen vinning. Det är så lätt att bara söka egen tillfredsställelse på livets alla plan och inte ägna de små och ödmjuka en tanke, speciellt inte om de också råkar var religiösa.

”Saliga är ni som är fattiga, er tillhör Guds rike” (Luk 6:20). Jesu saligprisningar får inte lämna oss oberörda. Det är just vi som måste skakas om och bli berörda. Det är vi som är kallade och uppmanade att gå salighetens väg. Det är vi som måste lära oss att det är saligare att ge än att få. Det kan inte sägas tillräckligt ofta i vår materialistiska tid och miljö, där vi kvävs av vår vällevnad och spricker av vår övervikt. Birgitta visar oss med all önskvärd tydlighet att de som har en ansedd position i samhället måste stiga ner från maktens och rikedomens tron. Som tiggerska vid Roms kyrkor fick hon erfara vad det är att vara fattig och föraktad i människors ögon, men älskad och upphöjd i Guds ögon.

Samtidigt vet vi att det inte alltid är så lätt att se hur vi i vårt komplicerade samhälle kan öva den evangeliska fattigdomen. Men det är just denna svårighet som kan hjälpa oss att anstränga oss lite extra och söka vår möjlighet att göra oss förtjänta av Jesu saligprisning, så att vi en gång kan bli hemma i Guds rike. Försöka duger. Trägen vinner. Om vår längtan och vår strävan att efterfölja Jesus är äkta, bär den alltid frukt. Vi har en oändligt god och barmhärtig Herre som ser till vårt hjärtas djupaste önskan. Han vill visa oss hur vi skall få erfara en helt speciell glädje, ja, den salighet som ligger i att försöka leva i evangeliets fattigdom, saktmod och ödmjukhet.

Idag tackar vi Gud för våra älskade äldre medmänniskor. Må den heliga Birgittas maningar till omvändelse beröra oss alla i hjärtats innersta, så att vi går saligprisningarnas väg och undgår att drabbas av Jesu ve-rop. Hans stora glädje är att få prisa oss saliga, men det är hans största sorg att han ibland måste ropa sitt ve över oss.